

Кулінкович Тетяна

*здобувач кафедри права і законотворчого процесу
ОРИДУ НАДУ при Президентові України*

ФІНАНСОВО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

Стаття звернена до малодослідженої проблеми в державно-управлінській науці – фінансово-правовому регулюванню. В роботі розглядаються елементи фінансово-правового регулювання: принципи, зміст, механізми тощо.

Ключові слова: державне управління, фінанси, правове регулювання, метод, принцип, механізм, регламентація, правова норма.

Tetyana Kulinkovich

*applicant for PhD, Department of law and Legislative Process
of ORIPA NAPA under the President of Ukraine*

FINANCIAL AND LEGISLATIVE REGULATIONS IN PUBLIC ADMINISTRATION

The increase in the scale of social production, the expansion of the sphere of commodity relations and the strengthening of their interrelations increasingly involves the state in the regulation of financial relations and in a number of cases it acts as a side of these relations itself. The involvement of the state in financial relations is connected as well with the economic as with the social relations of society. The movement of social capital can be stable if there is a stable financial environment. The business entities themselves are not able to provide it fully, as well as because of the horizon of their vision of the problem, and everyone is trying to achieve their financial interests. The State has enough ways to create a model for the most rational movement of the financial flows of society at the macroeconomic level in order to reduce the clashes of the financial flows of society so as to stimulate them in the direction of their most effective functioning. Such state regulation is the more effective the more carefully the management decisions in this sphere are elaborated. All this allows the use of various forms of state regulation of financing, from the improvement of the current legislation to the establishment of various standards for budgeting and taxation.

The objectives of financial and legal regulation are to ensure public needs for the rational distribution and effective and economical use of money of public funds by authorized persons (public funds managers) in the area of goods, works and services procurement. Essential compound legal regulation of finance is its legal mechanism, which includes three basic elements:

- Legal provisions (regulatory framework);
- Subjective rights and duties (relationship);
- acts of rights and responsibilities realization.

Financial and legal regulation mechanism should be defined as a system of financial and legal means by which the streamlining, functioning and development of public relations that arise in the process of raising funds to the public funds designated by State (centralized and decentralized), their distribution and use, as well as control the movements of such funds, their effective and purposeful use.

In cases where finance is subject to financial and legal regulation, you need to use the appropriate tools for efficient and effective regulation of legal relations in this sphere. First of all such tools serve legal ways that form a mechanism of financial regulation.

The financial and legal regulatory mechanism could be mean as system of financial and legal measures which provide the streamlining, functioning and development of financial legal relations regarding the allocation and use of public funds for the purchase of goods, works and services, fund-raising in public funds at the expense of non-tax revenues, as well as monitor these processes.

Key words: finances, standards, law, budget, quotes, limits, prices, customs, public administration.

Куликович Татьяна

*соискатель кафедры права и законотворческого процесса
ОРИГУ НАГУ при Президенте Украины*

ФИНАНСОВО-ПРАВОВОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ В ГОСУДАРСТВЕННОМ УПРАВЛЕНИИ

Статья обращена к малоизученной проблеме в государственно-управленческой науке – финансово-правовому регулированию. В работе рассматриваются элементы финансово-правового регулирования: принципы, содержание, механизмы и т.д.

Ключевые слова: государственное управление, финансы, правовое регулирование, метод, принцип, механизм, регламентация, правовая норма.

Постановка проблемы в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими і практичним завданнями. В умовах нестабільного розвитку економіки зростає значення державно-правового регулювання фінансових відносин. Фінанси відображають відносини суб'єктів економічної діяльності з державним управлінням, а право є ефективним інструментом регулювання фінансових відносин. А тому дослідження механізму правового регулювання в сфері фінансів має важливе значення для державного управління та ринкового господарства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми. Проблема фінансово-правового регулювання є недостатньо вивченою в юридичній науці, а особливо в державному управлінні, що потребує подальшого наукового дослідження.

Формування мети (постановка завдання). Метою даної статті є дослідження складових фінансово-правового регулювання: сутності, мети, методів, принципів, правовідносин, механізму фінансово-правового регулювання, які впливають на суспільне виробництво та відносини, що складаються між суб'єктами економічної діяльності та державним управлінням.

Виклад основного матеріалу з обґрунтуванням наукових результатів. Зростання масштабів суспільного виробництва, розширення сфери товарних відношень, посилення їх взаємозв'язку все більш втягують державу в регулювання фінансових відношень і в ряді випадків воно саме виступає стороною цих відношень. Втягнення держави в фінансові відношення пов'язане як з економічними так і соціальними відношеннями суспільства. Рух суспільного капіталу може бути стабільним якщо існує стабільна фінансове середовище.

Самі суб'єкти господарювання забезпечити його повністю не можуть як із-за обрїю свого бачення проблеми, так і внаслідок того, що кожний з них намагається досягнути своїх фінансових інтересів. У держави достатньо засобів, щоб на макроекономічному рівні створити модель найбільш раціонального руху фінансових потоків суспільства з тим, щоб знизити зіткнення фінансових потоків і стимулювати їх в направленні їх більш ефективного функціонування. Таке державне регулювання тим ефективніше чим більш ретельно пророблені управлінські рішення в цій сфері. Все це припускає використання різноманітних форм державного регулювання фінансування починаючи від удосконалення діючого законодавства до встановлення різноманітних нормативів бюджетування і оподаткування.

Під об'єктом фінансово-правового регулювання слід розуміти вольову поведінку уповноважених державою органів влади та розпорядників публічних коштів, що володіють фінансовою правосуб'єктністю та потенційно можуть бути учасниками фінансових правовідносин.

Предметом фінансово-правового регулювання є відповідні суспільні відносини, що виникають з приводу розподілу і використання публічних коштів, призначених для виробництва товарів, робіт і послуг, при мобілізації коштів у публічні фонди за рахунок неподаткових надходжень, а також під час здійснення фінансового контролю за цими процесами.

Важливим елементом фінансово-правового регулювання є метод, який визначається як сукупність прийомів і засобів, за допомогою яких здійснюється правове регулювання якісно однорідних, відокремлених відносин.

Основним методом фінансово-правового регулювання визнається імперативний (метод владних розпоряджень). Він припускає нерівність суб'єктів відносин для забезпечення особливого стану і ролі держави і виявляється у владних приписах, наказах одних суб'єктів іншим, що представляють державу, органи самоврядування. Метод владних розпоряджень виявляється у змісті конкретних фінансових правовідносин і у складі їхніх учасників та характеризується: 1) наявністю вертикальної субординації між учасниками фінансових правовідносин; 2) прерогативою видання більшості владних розпоряджень органами, що спеціально створені державою (муніципальними утвореннями) для фінансової діяльності; 3) чіткістю імперативності на всіх рівнях законодавчого регулювання, яка не змінюється і не знижується залежно від типу законодавчого акту (закону, інструкції тощо); 4) здійсненням регулювання специфічного об'єкта та предмету.

До базових принципів фінансово-правового регулювання відносяться:

- принцип публічності та прозорості (полягає в тому, що фінансово-планова та звітна документація з використання публічних коштів є доступними для громадськості. Інформування про цілі, пріоритети та показники цих документів забезпечує суб'єктів господарювання необхідними орієнтирами для планування власної виробничої діяльності);

- принцип пріоритету публічних інтересів у правовому регулюванні відносин, що виникають у процесі здійснення публічної фінансової діяльності держави, муніципальних утворень, розпорядників державних коштів, передбачає використання фінансово-правових інститутів для вирішення важливих завдань суспільства;

принцип розподілу функцій між представницькими органами та органами виконавчої влади у сфері фінансової діяльності. Так, згідно з Конституцією України, Державний бюджет України, у якому закладаються кошти для задоволення державних потреб, приймається у формі законодавчого акту виключно Верховною Радою України. Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади через підпорядковані йому відповідні центральні органи виконавчої влади організовує складання проекту закону про Державний бюджет України, включаючи до

видаткової його частини потребу в бюджетних коштах, а також виконання прийнятого основного фінансового плану держави та готує звітність про його виконання;

– принцип справедливості й неупередженості (фінансова система України будується на засадах справедливого і неупередженого розподілу публічних коштів;

– принцип субсидіарності (зокрема, розподіл видатків на закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти між державним бюджетом та місцевими бюджетами, а також між місцевими бюджетами та розпорядниками бюджетних коштів ґрунтується на необхідності максимально можливого наближення надання гарантованих послуг до їх безпосереднього споживача);

– принцип всебічного фінансового контролю, обліку та звітності у сфері публічної фінансової діяльності, який пояснюється розумінням значення фінансів для виконання функцій суб'єктами такої діяльності. Здійснення контролю передбачається на всіх стадіях руху публічних коштів, а також фінансово-господарської діяльності розпорядників публічних коштів.

Важливими в системі принципів фінансово-правового регулювання є особливі, до яких можна віднести такі: 1) обґрунтованість (тобто необхідність обґрунтування розпорядником публічних коштів фінансового забезпечення доцільності виділення коштів); 2) плановість (відповідно до якого усі публічні видатки здійснюються виключно на плановій основі: за річним планом, бюджетами різних рівнів, кошторисами (тимчасовими кошторисами), фінансовими планами (плани асигнувань, плани використання бюджетних (державних) коштів тощо); 3) періодичність фінансування витрат (фінансування цілей публічних закупівель має здійснюватися в міру виконання річного плану з урахуванням освоєння раніше виділених сум, що забезпечується розбивкою відповідних річних призначень на періоди); 4) цільове спрямування коштів (поряд з чітким зазначенням у відповідній фінансово-плановій документації розміру сум коштів, що виділяються одержувачам публічних коштів, та джерел їх надходження обов'язково зазначаються конкретні заходи і цілі, на які повинні бути використані ці кошти); 5) цільове використання коштів (публічні кошти мають бути використані у суворій відповідності до заходів на цілі, передбачені у фінансових планах держави, муніципальних утворень, замовників публічних послуг); 6) максимальна ефективність, економність та результативність (при складанні та виконанні фінансово-планової документації усі органи державної влади (місцевого самоврядування), розпорядники публічних коштів мають прагнути досягнення цілей і запланованих завдань з використанням мінімального обсягу засобів (зокрема, публічних коштів) або досягнення максимального найкращого результату при використанні визначеного фінансовим планом обсягу коштів); 7) пріоритет публічних видатків над доходами (відокремлює публічні та приватні фінанси, оскільки для останніх характерна визначальна роль прибутків при формуванні витрат); 8) відповідність запланованих видатків на реалізацію цілей обсягу доходів (надходжень); 9) відповідність видатків, що фінансуються на закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти, інтересам держави (муніципальних утворень), розпорядників таких коштів, що охороняються законом; 10) забезпеченість державних витрат і платежів за результатами процедур тільки у разі фактичної наявності засобів на відповідному рахунку.

Про ефективність правового регулювання дозволяє говорити саме досягнення його цілей, які як елемент займають наступну нішу в його структурі.

Цілями фінансово-правового регулювання є забезпечення публічних потреб щодо раціонального розподілу та ефективного й економного використання коштів публічних фондів уповноваженими особами (розпорядниками публічних коштів) у сфері придбання товарів, робіт і послуг.

Своєрідність галузевого регулювання визначається поєднанням у ньому дозволів, заборон і позитивного зобов'язання (веління), які в загальноправовій літературі називаються способами правового регулювання.

На підставі співвіднесення загальних дозволів і заборон в юридичній літературі і в правовому житті склалося два класичних типи правового регулювання: загальнодозвільний (тип правового регулювання, що ґрунтується на загальному дозволянні, у рамках якого закон встановлює заборони на здійснення конкретних дій); спеціально-дозвільний (тип правового регулювання, що ґрунтується на загальній забороні, у рамках якої закон встановлює конкретні дозволи). Крім того, у новітніх підходах дослідження питань правового регулювання виділяють додатково ще три типи: 1) дозвільно-зобов'язуючий (тип правового регулювання, у якому конкретним дозволам (дозволянням) одного суб'єкта суспільних відносин відповідають позитивні зобов'язування іншого суб'єкта цих відносин); 2) дозвільно-забороняючий (тип, за якого конкретним дозволянням, що стосуються одного суб'єкта суспільних відносин, відповідає заборона, що стосується поведінки іншого суб'єкта суспільних відносин, які належать до предмету правового регулювання); 3) зобов'язуючий (суть його полягає у тому, що право визначає тільки одну зобов'язуючу сторону правовідносин, а управненою стороною може бути будь-який суб'єкт права).

Для фінансово-правового регулювання превалюючим є дозвільно-зобов'язуючий тип правового регулювання. Прикладом цього є правовідносини, що виникають з приводу виділення державою (в особі її органів влади – власником державних коштів) замовнику державних закупівель державних коштів та їх подальшого використання останнім на закупівлю товарів, робіт і послуг. Право виділити (прийняти рішення про виділення) кошти на закупівлю визначеного виду товару, робіт чи послуг для потреб конкретного суб'єкта господарювання належить власникові (засновнику) такого суб'єкта. У цьому випадку дозволяння полягає в тому, що держава (в особі її органів) на власний розсуд приймає рішення про виділення коштів, їх розмір та цільове призначення; а зобов'язання – у тому, що замовник державних закупівель (розпорядник публічних коштів) зобов'язаний використати виділені йому кошти ефективно та адресно. Отже, показовим є поєднання різних способів правового регулювання: конкретного дозволяння і конкретного зобов'язання, відповідно, тип правового регулювання, що застосовується у даному випадку, є дозвільно-зобов'язуючим.

Важливу роль у змісті правового регулювання відіграють процесуальні елементи, які на відміну від розглянутих вище характеризуються безперервністю та динамічністю. Враховуючи особливості предмету та об'єкту фінансово-правового регулювання, до його процесуальних елементів належать:

- регламентація процесу встановлення фінансово-правових норм (процес, спрямований на визначення виду фінансово-правових норм, якими будуть регулюватися відповідні відносини, що складають предмет фінансово-правового регулювання; коло джерел, що повинні містити ці норми, а також межі дії даних норм за предметом, часом, простором, за колом осіб), регламентація фінансово-правових відносин (як базових, так і допоміжних) (процес, спрямований на встановлення кола суб'єктів і об'єктів фінансово-правових відносин, відповідно до їх правового статусу й режиму; визначення кола юридичних фактів);

- регламентація процесу встановлення індивідуальних приписів, що не належать до результату правозастосування (процес, спрямований, зокрема, на визначення компетенції суб'єктів фінансово-правових відносин, що встановлюють індивідуальні приписи; визначення форми індивідуального припису і адресату);

- регламентація процесу реалізації прав і обов'язків учасників правовідношення (процес, спрямований на встановлення строків реалізації прав і обов'язків суб'єктами фінансово-правових відносин або зазначення про можливість такої реалізації без конкретних строків; визначення конкретних способів реалізації прав і обов'язків; встановлення порядку реалізації суб'єктивних прав і юридичних обов'язків);

- регламентація процесу правозастосування (процес, спрямований, по-перше, на визначення органу, який може або зобов'язаний застосувати право в конкретній ситуації).

Отже, на підставі викладеного, під фінансово-правовим регулюванням слід розуміти дію права на суспільні відносини (поведінку їх суб'єктів), що виникають з приводу розподілу і використання публічних коштів, призначених для здійснення залучення товарів, робіт і послуг, при мобілізації коштів у публічні фонди за рахунок неподаткових надходжень, а також під час контролю за цими процесами за допомогою використання спеціальних юридичних засобів.

Істотною складовою правового регулювання фінансів є його правовий механізм. У науковій літературі відзначається, що розробка механізму правового регулювання недостатньо пояснює це явище [1, с.74]. Ідея правового механізму була висунута у свій час Н. М. Александровим, який розрізняв у механізмі правового регулювання дві сторони – нормативну та прояв впливу норм на суспільні відносини. Важливою роботою в цьому напрямку стала монографія С. С. Алексєєва «Механізм правового регулювання в соціалістичній державі» [1], який виділив три основні елементи правового регулювання:

- юридичні норми (нормативна основа);
- суб'єктивні права та обов'язки (правовідносини);
- акти реалізації прав і обов'язків.

Такої ж позиції дотримується Ю. Н. Оборотов [5, с. 188].

Н. І. Матузов розглядає правовий механізм як набір юридичного інструментарію, використовуваного для впливу на суспільні відносини [4, с.53]. О. Ф. Скакун визначає механізм правового регулювання як процес переведення нормативності права в упорядкованість суспільних відносин, чинений за допомогою системи правових прийомів і форм із метою задоволення суспільних і особистих інтересів, забезпечення правопорядку [6, с. 697].

Не втягуючись у дискусію про механізм правового регулювання, відзначимо, що позиція про механізм правового регулювання С.С. Алексєєва найбільш чітко визначена, дає можливість бачити його по-елементний склад, зв'язок і взаємодію елементів механізму правового регулювання. Від себе помітимо тільки, що механізм правового регулювання повинен породжувати результат, котрий впливає на обсяг самого регулювання [1, с. 75].

«Норма права - це споконвічний елемент і нормативна основа механізму правового регулювання» [6, с. 680].

Першим елементом механізму правового регулювання є норма права. Норма права являє собою загальнообов'язкове правило поведінки [5, с. 188], яке контролює (регламентує) суспільні відносини. «Характер регулюючого впливу нормативної основи механізму правового регулювання залежить від того, як впливає право шляхом зобов'язального примусу, або шляхом дозволу чи заборони» [6, с. 68]. Тому «норма права узагальнено моделює бажану з погляду його інтересів поведінку членів суспільства в суспільних відносинах певного предметного виду [2, с.162]. Норма права – свого роду штамп, у якому формалізовані суспільні відносини з погляду держави. Регламентація відносин дає можливість стабілізувати суспільні відносини, помістивши кожного учасника в «клітинку»

суспільного організму, яка забезпечує його функціонування. Взаємодіючи між собою, вони утворюють суспільний організм, надаючи йому цілісність і життєздатність. З погляду держави, важливо визначити середовище цієї «клітинки», якою виступає норма права, оскільки від цього залежить життєздатність усього суспільного механізму. Неправильне її визначення веде від суспільних деформацій аж до загибелі самого суспільства. Тому, з погляду державного регулювання, норма права повинна об'єктивно відбивати існуючу реальність, сприяючи її розвитку.

При всій своїй реальності, норма права є абстрактним явищем, тому що ця теоретична конструкція реалізує себе через статті законодавства, тобто, через нормативно-правові акти, які мають наступні переваги: чітко, ясно, однозначно формулюють зміст; дозволяють оперативно змінювати або усувати еротичну норму; дозволяє здійснювати впорядкування, узгодження, систематизацію численних правових норм [5, с. 125]. Таким чином, нормативно-правові акти створюють динамічну основу механізму правового регулювання.

Наступний елемент механізму правового регулювання - правовідносини, – переводять конкретні зміни обставин на рівень суб'єктивних прав і юридичних обов'язків [5, с. 188]. Право, підкоряючи відносини певним правилам, наділяє сторони з боку держави певними правами та обов'язками, а відносини між ними будуються згідно зі встановленими правилами. Звідси випливає, що учасники здобувають компетенцію правоволодіючого або правозобов'язуючого характеру. Звичайно поняття компетенції застосовується до державних органів, а інші суб'єкти оцінюються з погляду прав або обов'язків. Проте, кожне з них є для них індивідуальною компетенцією, оскільки містять права і обов'язки. Тому є підстави говорити про механізм правового регулювання, характеризуючи правовідносини як його елемент, про індивідуальну компетенцію його суб'єктів, яка може бути правоволодіючою або правозобов'язуючою.

Як елемент механізму правового регулювання, правовідносини спрямовані на їхнє виникнення, зміну або припинення. Механізм правового регулювання зв'язує своїх суб'єктів через правовідносини. Але це не самоціль. Кінцевою метою є одержання позитивного результату для учасників суспільних відносин. Тому результативність правовідносин виражається через правові наслідки, які воно викликає в учасників суспільних відносин. Але ці відносини можуть бути регламентовані та не можуть бути переформатовані винятково за їхньою волею. Це може відбуватися тільки в межах наданих їм прав і обов'язків, тому що в протилежному випадку відносини будуть нелегітимними (тобто протизаконними), або зовсім як такі не відбудуться.

Третім елементом механізму правового регулювання є реалізація прав і обов'язків [2, с. 213; 5, с. 188; 6, с. 682]. Разом з тим О. Ф. Скакун розділяє цей елемент, виділяючи також акти застосування права в механізмі правового регулювання. При цьому в першому випадку, розуміючи під актами реалізації прав і обов'язків фактичну поведінку суб'єктів правовідносин, а в другому випадку – видання державно-владного акту – акту застосування норм права, який забезпечує виникнення, зміну або припинення правових відносин» [6, с. 682–683].

Ю. Н. Оборотов розглядає акти реалізації суб'єктивних прав і юридичних обов'язків як правозастосовні акти [5, с. 188]. Позиція Ю. Н. Оборотова представляється більш близькою нам. Розгляд актів безпосередньої реалізації прав і обов'язків як фактичної поведінки суб'єктів правовідносин усе ж ближче до правовідносин. Правовідносини виникають із дій, немає дії – немає правовідносин. Вони формуються із дії. Тому дію слід розглядати у зв'язку із правовідносинами, а можливо і як її складову частину, яка є її

динамічною частиною, на відміну від прав і обов'язків, які в правовідносинах є статичною частиною.

Акти безпосередньої реалізації прав і обов'язків являють собою правозастосування. «Правозастосування полягає в здійсненні вповноваженим суб'єктом різнорідних правозастосовних дій основного та допоміжного характеру, які набувають вираження в специфічних правових актах, іменованих актами застосування права [5, с. 188].

Правозастосовні акти реалізують норму права в конкретній дійсності. Вони застосовують диспозицію або санкцію самої правової норми. Внаслідок цього вона перетворює правозастосовний акт в акт індивідуально-правового характеру.

Обґрунтування механізму правового регулювання у вигляді трьох елементів: норми права, правовідносин і актів застосування норм права дає нам можливість надати характеристику механізму фінансово-правового регулювання.

Механізм фінансово-правового регулювання слід визначити як систему фінансово-правових засобів, за допомогою яких забезпечується впорядкування, функціонування та розвиток суспільних відносин, що виникають у процесі мобілізації коштів у визначені державою публічні фонди (централізовані й децентралізовані), їх розподілу і використання, а також під час контролю за рухом цих коштів, їх ефективним і цільовим використанням.

У випадках, коли сфера фінансів стає предметом фінансово-правового регулювання, виникає необхідність застосування відповідних важелів для ефективного і раціонального регулювання правовідносин у цій сфері. Перш за все такими інструментами виступають правові засоби, що складають зміст механізму фінансово-правового регулювання.

Виходячи з особливостей фінансово-правового статусу інституту державних фінансів, до основних ознак фінансово-правового механізму регулювання можна віднести такі:

- за сферою регулювання є різновидом фінансово-правового механізму;
- є динамічною частиною правової системи в цілому, оскільки рух опосередкований стадіями фінансово-правового регулювання;
- об'єктом дії виступають фінансові правовідносини, що виникають з приводу розподілу і використання публічних коштів на публічні цілі, а також при мобілізації коштів у публічні фонди та під час контролю за цими процесами;
- його спрямування – вирішення завдань суспільства, держави, муніципальних утворень щодо забезпечення раціонального розподілу, ефективного, цільового й економного використання коштів публічних фондів для придбання товарів, робіт і послуг, а також здійснення фінансового контролю за цими процесами;
- активізує суб'єктів фінансових правовідносин, підвищує рівень їх правосвідомості, правової культури тощо;
- забезпечується примусовою силою держави – за порушення норм права у сфері державних закупівель застосовується фінансово-правова відповідальність;
- структура механізму ґрунтується на чотирьох стадіях фінансово-правового регулювання: 1) встановлення юридичних норм щодо формування, розподілу і використання публічних фондів коштів та регламентація відповідних фінансових правовідносин (як базових, так і допоміжних); 2) реалізація прав і обов'язків учасників фінансового правовідношення; 3) встановлення індивідуальних приписів, що не належать до результату правозастосування (офіційне тлумачення фінансово-правових норм); 4) правозастосування;
- є системою взаємодіючих між собою фінансово-правових засобів, до яких належать: 1) фінансово-правові норми; 2) фінансові правовідносини; 3) акти тлумачення (інтерпретаційні акти) фінансово-правових норм; 4) акти правозастосування фінансово-правових норм.

Висновок: під фінансово-правовим механізмом регулювання можливо розуміти систему фінансово-правових засобів, за допомогою яких забезпечується впорядкування, функціонування та розвиток фінансових правовідносин з приводу розподілу і використання публічних коштів, призначених для придбання товарів, робіт і послуг, при мобілізації коштів у публічні фонди за рахунок неподаткових надходжень, а також під час контролю за цими процесами.

Література.

1. Алексеев С. С. Механизм правового регулирования в социалистическом государстве –М; «Юридическая литература». – 1966.
2. Васильев А. М. Правовые категории. Методологические аспекты разработки системы категорий теории права. М., Юридическая литература. 1976. – 264 с.
3. Марущак П. В. Планування в умовах ринкової економіки. – Одеса: Пальміра, 2008. – 284 с.
4. Матузов Н. И. Личность. Право. Демократия. – С. 53.
5. Общетеоретическая юриспруденция: учебный курс: учебник/ под ред. Ю.Н. Оборотова – О. Феникс. 2011. – 436 с.
6. Скакун О. Ф. Теорія держави і права: підручник. – Харків: Еспада, 2009. – 752 с.